

יוצא-לאור לקראת השמחה בבית חיינו
נשואי נבדת ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
י' אלול ה'תשס"ה

זה השער לד'
צדיקים יבאו בו

שכתב

ב"ק אדמו"ר בעל יודעי בינה זי"ע
לבנו

ב"ק אדמו"ר בעל שם שלמה זי"ע
לקראת נשואי נכדו

ב"ק אדמו"ר בעל דרכי תשובה זי"ע

יוצא לאור לראשונה

מעוטר בהערות, ביאורים ופירושים
מאת

ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לקראת השמחה בבית חיינו

נשואי נכדת ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
י' אלול ה'תשס"ה

ברוקלין, נוא יארק
חודש אלול ה'תשס"ה

קונטרס מכתבי קודש

First Edition SEPTEMBER 2005

מהדורא ראשונה אלול תשס"ה

published by:

יוצא לאור על ידי:

Emes Publishing Inst.

הוצאת אמת אור תורה מונקאטש

OHR TORAH MUNKACS

מכון להו"ל ולהפיץ ספרי רבותינו הקדושים

4607 14th AVENUE / BROOKLYN, NEW YORK 11219 / TEL. 718 437 4278

Copyrighted © 2005 by:

כל הזכויות שמורות ל:

Emes Publishing Inst.

הוצאת אמת

All rights reserved
to publisher

תשואות חן

THE ENTIRE TEXT HAS BEEN NEWLY
EDITED, DESIGNED AND SET. NO PART
OF THIS BOOK MAY BE REPRODUCED IN
ANY FORM, INCLUDING INFORMATION STORAGE
OR RETRIEVAL, IN WHOLE OR IN PART,
WITHOUT WRITTEN PERMISSION FROM
THE COPYRIGHT HOLDER

לידידינו האברכים החשובים

הרב **נחמן חיים בראדי** הי"ד

מו"ה **ישראל זאב גוטמאן** הי"ד

עבור התמסרותם בעריכת והדפסת הקונטרס

על פעולתם בהוצאת ספר זו לאורה,
תהי משכורתם שלימה מנותן התורה

במקום הקדמה

הננו נותנים היום ברכה לפני אנשי שלומינו, את קונטרס "מכתבי קודש", הכולל בתוכו המכתבים הנודעים שכתב רבינו בעל יודעי בינה זי"ע לבנו רבינו בעל שם שלמה זי"ע, לקראת נשואי נכדו רבינו בעל דרכי תשובה זי"ע, מעוטר בהערות, ביאורים ופירושים מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

עת אפריונו של רבינו בעל דרכי תשובה זי"ע היה בחודש אדר שנת תרכ"ה. שמחת נשואיו עם מחברתו הטהורה הרבנית הצדיקת אסתר זי"ע, בתו של הרה"ק רבי חנינא הורוויץ זצ"ל, אבדק"ק אולינוב, בן הרה"ק רבי יעקב ממעליץ זי"ע וחתן הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע, זרע קודש הגה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע, חגגו בעיר אולינוב, מקום משכן הכלה.

החתן, רבינו בעל דרכי תשובה זי"ע, היה מקושר מאוד ברוב אהבה וחיבה לזקינו רבינו בעל יודעי בינה זי"ע, וכאשר יראה הרואה במכתבו הקודש של רבינו בעל דרכי תשובה זי"ע על ספר יודעי בינה וז"ל: כ"ק אאזמו"ר הרב הקדוש והטהור איש אלקים ופועל ישועות מלאנצהוט זי"ע אשר זכיתי בימי נערוטי להתבשם מתורתו ועבודתו, אשר אין ערוך ולא יתואר בחרט עלי גליון, למי שלא ראה את החידוש, רק לרואיו המה יענו אחריו מקודש, מלא וגדוש, בתורה בנגלות ונסתרות, לו עשר ידות, שושן סודות, גלי לדרעיה ואזהיר נהורא, אספקלריא המאירה, שבחיו לספר במגילת ספר לא יכילם קונטרס מלא על כל גדותיו. עיין שם עוד.

כנראה אשר כמים פנים אל פנים הכיר גם זקינו רבינו בעל יודעי בינה זי"ע את נכדו, ומסר לו רזין עילאין. וכאשר נמנע ממנו לנסוע ולהשתתף אישית בשמחת עילאה זו, שלח את דברו וברכתו לקראת הנישואין בשני כתובים, רשום בכתב ידו הקדושה, אל בנו רבינו בעל שם שלמה זי"ע. הראשון, שלח

לקראת נסיעתם מעיר סטריזוב בדרך להחתונה. והשני, שלח לזמן החופה (שמענו מפ"ק כ"ק רבינו שליט"א, שכנראה היה החופה ביום ו' עש"ק תרומה, ו' אדר, ובו ביום נכתב מכתב השני).

אגרות קודש אלו טובא גניז בגווייהו, והמה עמוקים מני ים. רבינו בעל יודעי בינה זי"ע מגלה בהם דברי תורה רזין עילאין, לכוין בעת החופה וקידושין. תלי תלים של כוונות רמז בכל קוצו של יו"ד, סודות ויסודות כוונות נשואין טמן בהם, עד אשר מבקש מבנו רבינו בעל שם שלמה זי"ע שיקח האיגרת וילמוד שיעור עיון, וכן חוזר ומבקש מנכדו רבינו בעל דרכי תשובה זי"ע שיראה ויתבונן בדבריו. גם רבינו בעל יודעי בינה זי"ע, כותב במכתבו על עצמו, שגם הוא יתבונן עוד לשנות פרק זה.

מפאת חשיבותם הנעלה, היו מכתבים אלו שמורים וגנוזים באוצרם של רבותינו הקדושים זי"ע, עד אשר ראו אור, כאשר רבינו בעל מנחת אלעזר זי"ע מסד המכתבים להדפיסם בסוף קונטרס "מאמר זכרון צדיקים", בשם "מכתבי קודש", בשנת תרס"ה.

רבינו בעל מנחת אלעזר זי"ע כותב בשולי המכתבים לפענח כמה ראשי תיבות שבמכתבים, ומבטיח ש"בלי נדר במקום אחר אי"ה אדפיס פירוש אלו השני מכתבים בעיון חכמת האמת בעזרת השם יתברך כאשר יורונו דרך אמת". אבל לא הספיק להוציא מחשבתו אל הפועל, להדפיס ביאור ופירוש על אגרות קודש אלו.

ככה היה מונחים מכתבי קודש הללו כפרשה סתומה, באין מבין פירושם. ועתה הננו זוכים שמופיע מכתב הראשון מעוטר בהערותיו, ביאורו ופירושו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, אשר מראה בנו טובת עין להאיר לנו את העינים בענינים הללו, וממנו ישקו העדרים עדרי צאן קדשים, להיות לנו לסיוע לעזר ולהועיל לפתוח לנו שער, להבין ולהשכיל את דברי התורה הזאת (וזאת צוה להודיע, שכל מקום שמוכר "סידור האר"י", הכוונה לסידור קול יעקב להר"י קאפיל ז"ל, שבו התפלל בקביעות רבינו בעל יודעי בינה זי"ע).

בעל מנחת אלעזר זי"ע בהספידו את אביו רבינו בעל דרכי תשובה זי"ע (הנדפס בהקדמתו לספר תפארת בנים) אמר: ראה נא ידידי ב"מכתבי קודש" אא"ז הקדוש מלאנצהוט זי"ע בעל ספר יודעי בינה

רבינו

עה"ת, שני כתובים, שנדפסו בסוף ספרי הקטן מאמר זכרון צדיקים ומילי דהספידא, מה שכתב לאאמו"ר בחיבת קודש, בענין כוונת הקידושין ביום חתונתו, וגם הלשון של חיבה ותואריו, ותשתומם על המראה, כאשר תחשוב לפי שנותיו שהיה אז עלם בן ט"ו שנים בערך.

שמחת חתן וכלה ויחוד חופה וקידושין אצל רבותינו הקדושים בכל דורותיהם, היה בעבודה מיוחדת, למעלה ולמעלה מהשגותינו. גם רבינו בעל מנחת אלעזר זי"ע היה בן ט"ו שנים ביום חתונתו וביום שמחת לבו, והעיד עליו זקינו רבינו בעל שם שלמה זי"ע אחר החופה, בלשונו הטהור: מלאכים און שרפים האבן זיך צוגעקוקט און געוואונדערט, ווי אזוי א יונגערמאן איז מקדש אן אישה בזמן הזה!

דברים נוראים ועמוקים מני ים.

לנו, חסידים ואנשי מעשה, אשר מתאבקים בעפר רגליהם של רבותינו הקדושים, ואשר אין לנו עסק והשגה בעבודתם הנוראה, אין לנו שיעור רק לראות ולהתבונן במעשיהם בשעת חופה וקידושין, וכיצד מרקדין לפני הכלה, בשמחה של מצוה.

וראה מה שכתב אחד מגדולי חסידי מונקאטש הגאון הצדיק המפורסם אבדק"ק טשאפ זצ"ל, בספרו הנודע "שלחן העזר" על הלכות נשואין, כאשר מתאר איך התבונן בעבודת רבו, רבינו בעל דרכי תשובה זי"ע, בשעת "מצוה-טאנץ": ראיתי אני את כ"ק מרן הגה"ק מופת הדור בעל דרכי תשובה זצוק"ל, שהכלה היה עומדת על מקומה, והיה מרקד לפניה ברצוא ושוב, בקדושה וטהרה, בהלהבות מלאכי אש צבאות, בעצימות עיניו הטהורים, ובהכאת כף אל כף, בקול רנה וזמרה לד' הטוב, זי"ע ועכ"א.

דבר בעתו מה טוב, כאשר קונטרס הנוכחי מופיע לאור עולם **בכז,** בעת שמחתו הנעלה של כ"ק מרן רבינו שליט"א, השש ושמח בנשואי נכדתו הכלה המהוללה תחי', בת בנו הרב הגאון רבי חיים אלעזר שליט"א, ראש ישיבה"ק מנחת אלעזר מונקאטש, עב"ג החתן החו"ב פאר מקדושים הרב יהושע הכהן כ"ץ שליט"א, בן הגה"צ המפורסם אב"ד ור"מ ווען שליט"א. ישמחו החסידים ויגילו המעיינים במשנתם של רבותינו הקדושים,

כאשר נוכל ללמוד ולהשיג קצת מעבודתם הפנימית של הצדיקים בעת שמחתם, ולהמשיך שמחת הנפש המתענגת בקדושת אור הנערב.

והזמן גרמא, כאשר שמחת הנשואין חל ערב יום ההילולא של כותב המכתבים, רבינו בעל יודעי בינה זי"ע, י"ב אלול. ויהא רעווא שיהא שפתותיו דובבות בקבר להשפיע לנו מן השמים בעידן חדוותא זו, בני חיי ומזוני רויחא, עדי נזכה לביאת בן דוד, ורבינו בראשינו, במהרה דידן.

אלול תשס"ה

הוצאת "אמת"

אור תורה מונקאטש

מכתב א

בעזה"י

ידידי בני הרב החריף ירא אלקים מ' שלמה נ"י:

ידידי בני, בשמחה ונחת תהא נסיעתכם, וצאתכם ובואכם לשלום, והחופה למזל ולנחת ולישועה, ולעורר ולחדש האור על ציון תאיר, היכל הזכות, כמבואר, בהתחדשות מעשה בראשית. והש"י יעזרנו.

נכדי הבן יקיר המשכיל מ' צבי הירש לעב, זכור תזכור אשר אמרתי לך לכוון בשעת מצות קידושין בסוד עגולים דנפקין מגו רבוע, יאב"א [יסוד אבא ברחם אמא] אשיל"ר [אל שדי יתן לכם רחמים, ואותיות ישראל], ותבין.

דברי אביך, כותב וחותם היום ב' דר"ח אדר, בסוד אד"ם שלם, אד"ר מז"ל דגי"ם, כנ"ל כעת. וזה פרפרת נאה, בסוד הזיווג. ואתה בני, קח האיגרת ותלמוד שיעור עיון. וגם אני אתבונן אי"ה, ועוד אשנה פרק זה ברצות י"י לטובה לחיים ולשלום.

אלעזר שפירא מלאנצהוט

מכתב ב

בעזה"י, אור ליום ועש"ק ויקחו לי תרומה.

החיים והברכה והשלום לידידי בני הרב החריף ירא ושלם
חמדת לבבי כ"ש מו"ה שלמה נ"י, האבד"ק סטריזוב:

ידידי בני, תקבל ברכתו יתברך, ברכת מזל טוב, ויהא למזל
ולנחת ושלום לבנך החתן הרב המופלג מו"ה צבי נ"י, נכדי
פאר לבבי, צאנה וגו' במלך שלמה בעטרה שעטרה לו ביום
חתונתו וביום שמחת לבו, בסוד הקרסים, כמבואר בפרשתא
דיומא, בעטרת תפארת כמבואר במדרש, היה מאירין
הקרסים במשכן ככוכבים ברקיע, והכוכבים היו לפייס
הלבנה בסוד סיהרא בשלימותא, בנקודא הד' בסוד אחדות
והיה המשכן אחד, בתיקון חוש השמיעה וחוש הראות, וראה
וכו'.

דברי אביך מיחל לישועה בכל עת ורגע בסוד הזכירה,
ותפלותינו יקבלו ויעשו פרי.

אלעזר שפירא מלאנצהוט

ידידי נכדי הרב המופלג מ' צבי נ"י, ראה נא בני ידידי אשר

כתבתי לך למעלה, תתבונן בדברינו ושמח לבב, והשם יחזקך בתורה בשמחת לב ובהשכל. ותקבל בזה ז' רובל מעות כסף על פירות, שאזכה לראות מצאצאיכם פירות ופירי פירות, עד עולם.

א"ז המעתיר בעדך, ואתה יושב בתוונא דליבאי בסוד החקיקה.

אלעזר הנ"ל

מכתב א

בעזה"י

ידידי בני הרב החריף ירא אלקים מ' שלמה נ"י:

ידידי בני. דרך כ"ק אא"ז בעל יודעי בינה זי"ע לכתוב התואר "ידיד" לבנו (אא"ז אדמו"ר בעל שם שלמה זי"ע), וגם לנכדו (אא"ז אדמו"ר בעל דרכי תשובה זי"ע), וכן לשאר בניו כנזכר במכתבים אלו ובעוד מכתבים שנשארו לדורות (והמה בדפוס בספר אגרות שפירין). ואמרו חז"ל (ע"ז יט, ב) שאפילו שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכה תלמוד, וכל שכן בכתב קדשם. ונראה וידוע ליודעים, שהתואר "ידיד" אינו רק שם נרדף לתואר חבר וכיו"ב, אלא הוא תואר נעלה, וכמו שמצינו בדברי חז"ל (ב"ב יז, א): 'ז' שלא שלט בהן רימה ותולעה, וחשב ביניהם את בנימין מדכתיב (דברים לג, יב) ידיד ד' ישכון לבטח גו'. והיינו, ש"ידיד" הוא מי שגופו גם כן שלם וקדוש כנשמתו, ולא שלט בו רימה. ועיין במנחות (נג, א) שאמרו "יבא ידיד בן ידיד ויבנה ידיד לידיד בחלקו של ידיד ויתכפרו בו ידידים כו'", שבנימין שנקרא ידיד ד' זכה שבית המקדש ששם השראת שכינתו יתברך, בנוי בחלקו. יען שבית המקדש כולו קדוש להוי"ה, ולא היה בו חילוק בין הגשמי לרוחני, על כן הוא שייך להבנות בחלקו של בנימין שנקרא ידיד ולא שלטה רמה גם בגופו. וכן הוא הענין בשלמה המלך שבנה הבית מקדש, שקראו הקב"ה "ידידיה" (עיין מנחות שם), כי היה שלם, כדכתיב ביה (דברי הימים א כט, ה) וישב שלמה על כסא ד' למלך, ואמרו חז"ל שהיה אז סיהרא באשלמותא, ועל כן הוא שבנה בית המקדש. ואמרו (שם) ששלמה המלך נקרא "בן ידיד" - זה אברהם דכתיב ביה (ירמיהו י, א) מזה לידידי, שאברהם הוא הראשון שתיקן כל רמ"ח אבריו, עד שניתוסף אות ה"א על שמו. וישראל, נקראו ידידים בכללותם, שהם זרע אברהם אוהבו, והקב"ה שוכן אתם אף בתוך טומאתם, וזו שרש כפרתם ושייכותם לבית המקדש, והבן.

ונראה עוד, שבמכתב זה טמון בתואר "ידיד" גם סוד השייך לענין נסיעתם לנשואין. והוא על פי מאמר הש"ס הנ"ל ש"יבא ידיד בן ידיד ויבנה ידיד בחלקו של ידיד ויתכפרו בו ידידים", ושמתחת חתן וכלה כבנין בית המקדש, דאיש ואשה שכינה שרויה ביניהם ונקרא "בנין עדי עד", ומוחלין גם עוונות הנאספים, בסוד "ויתכפרו בו ידידים אלו ישראל", וכמו שאיתא בדגל מחנה אפרים (פ' בא) שמוחלין לו כל עונותיו ולכל הנלוים אליו (ועיין בתו"ד המגלה עמוקות פרשת תרומה).

ידידי בני, בשמחה ונחת תהא נסיעתכם, וצאתכם ובואכם

ירא אלקים. על פי הכתוב (תהלים קכח, א) אשרי כל ירא ד' גו'. אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך בניך כשתלי זיתים סביב לשלחנך, הנה כי כן יברך גבר ירא הוי"ה גו', וראה בנים לבניך שלום על ישראל.

ועיין במאור התורה בסה"ק עטרת צבי (פרשת שמות כג, א) שכתב "הרוצה לדבק לקונו בלב ומסירת נפש, אזי ממושיך עליו שרש היראה ומקום הגבורות והצמצומים בהפלגה יתירה עד שנעשה דוגמת השכינה הקדושה".

שלמה. שם זה ניתן לו בפקודת זקינו כ"ק אא"ז בעל בני יששכר זי"ע. שכשנולד, שלח אביו אא"ז מלאנצהוט זי"ע שליח מיוחד לדינוב, לבשר הבשורה טובה לאביו הקדוש, ולכבדו במצות מילה וסנדקאות. ולא יכול אא"ז בעל בני יששכר לבא אז. אך שלח מכתב להודיע שיקראו שם בנו הנולד לו בשם שלמה, וכתב שטעמו ונמוקו כי "שלום ואמת יהיה בימיו". וכנראה שהוא ע"ש הכתוב (מלכים ב, יט). ראה ספר בית שלמה (מאמר אור זרוע אות ז).

[אגב, עיין בשו"ת מנחת אלעזר (ח"א סימן מה) שהביא חומרת הפרי מגדים (או"ח סי' תקפ"ה במשבצות סק"א) שלא להיות סנדק ומוהל יחדיו, מפני שלא יכול לברך הברכה על המילה מעומד. וכתב שלאחר שכן נהגו קדושי עליון גדולי עולם זי"ע, וביניהם גם הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל, מחוייבין אנו להבין וליישב, ולא להקשות ולתמוה ח"ו על גדולי עולם שנהגו כן לחיבוב קדושת מצוה זו, עכדה"ק, עיין שם. והנה בתשובה זו, וכן באות שלום על הלי' מילה (סי' רס"ה סק"ו), לא הזכיר אא"ז אדמו"ר זי"ע מי המה קדושי עליון אשר נהגו כן. ומכאן שדבר זה מורשה עוד מבית זקינו בעל בני יששכר זי"ע].

בשמחה. ברכה הנצרכת תמיד, לקיים (תהלים ק, ב) עבדו את הוי"ה בשמחה. וביותר לנשואין שכן אמרו חז"ל (יבמות סב, ב) שהשרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה.

ונחת. היינו להמתיק כל הדינים, בסוד הטמון בתיבת "נחת". יען כי הדינים הם מק"ך צירופי אלקיים, ונמתקים על ידי י"ג תיקוני דיקנא שבכחם לכוף את הדין. וי"ג פעמים שם הוי"ה עם ק"כ צירופי אלקיים עולה בגימטריא "נחת". והוא בסוד הכתוב (קהלת ט, יז) דברי חכמים בנח"ת נשמעים, וכנתבאר בספר קהלת יעקב,

לשלום, והחופה למזל ולנחת ולישועה, ולעורר ולהחדש האור

שבהיות שזקן זה שקנה חכמה, והדיבור (קשה) הוא בבחינת אלקי"ם (דינים), וה' מוצאות הפה נגד ה"א אותיות דאלקים, והחכ"ם ממשיך י"ג תיקוני דיקנא ששורשם מחכמה וממתיק בזה הק"כ צירופי אלקים, ושניהם בגי' "נחת", עיי"ש.

תהא נסיעתכם. ר"ל שכבר תיכף ומיד מעת נסיעתכם כבר תתברכו בשמחה ונחת. והוא ע"ד דכתיב (שמות יב, כח) וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה ד' גו', ואמרו חז"ל (הובא ברש"י שם) מכיון שקבלו עליהם, מעלה עליהם כאלו עשו. וודאי שורה עליהם כבר מאז זכות המצוה שיעשו.

ואפשר עוד שהוא כפי הנאמר (ישעיהו נה, יב) כי בשמחה "תצאו" גו', כי יציאה היא מבתי גוואי לבתי בראי, ובבתי גוואי נאמר "במסתרים תבכה נפשי", לבתי בראי ששם נאמר "עוז וחדוה במקומו" (עיין חגיגה ה, ב). ועל פי סוד: שמחה נשפעת ע"י "בינה", כנאמר (תהלים קיג, ט) אם הבנים שמחה. וכלשון הזה"ק (ח"א קנד, א) בינה דמינה כל חידו נפקא. וחופה ענינה סוד אור המקיף דבינה, והיא בסוד הסוכה שאז זמן שמחתנו. והבן כי קצרתי כמה שאפשר.

בשמחה ונחת תהא נסיעתכם. אבוה"ק נהגו לומר בנוסח תפלת הדרך: יהי רצון כו' לחיים "ולשמחה ולנחת" ולשלום.

וצאתכם ובואכם לשלום. על פי מאמר הש"ס (ברכות ס, א) יוצא מכרך מהו אומר, יה"ר כו' שתוציאני מכרך זה "לשלום" והנכנס לכרך מה הוא אומר יה"ר שתכניסני לכרך זה "לשלום". וזה "וצאתכם ובואכם לשלום".

לשלום. כן הוא נוסח תפלת הדרך (ברכות כט, ב) יה"ר שתולכני "לשלום" ותצעידני "לשלום" ותסמכני "לשלום" כו'. והוא על פי מה שאמרו חז"ל (ברכות סד, א) הנפטר מחברו אל יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום. שהרי יתרו שאמר לו למשה (שמות ד) לך לשלום, עלה והצליח, דוד שאמר לו לאבשלום (שמואל ב טו) לך בשלום ולא הצליח' (ועיין מש"כ כ"ק אא"ז זי"ע בספרו חיים ושלום עה"ת פי' ויצא).

והחופה למזל. עיין דברי תורה לכ"ק אא"ז אדמו"ר בעל מנחת אלעזר זי"ע

(מהדורא א אות ז) בביאור מאמר חז"ל (מו"ק כה, א) חיי ובני ומזוני לא בזכותא תליא מילתא אלא במזל"א. שכוונת הענין הוא, שכל הישועות באין מתרי"ן מזלי"ן (די"ג מדות של רחמים), שהם "נוצר חסד" הוא מזל עליון, ל"ונקה" הוא מזל תחתון. ועיי"ש באורך ביאור ברכת מזל טוב, עיי"ש. וידוע פירוש הרמ"ע מפאנו ז"ל שמזל"ל הוא מלשון (שיר השירים ד, ט) ונוזלי"ם מן לבנון, היינו ברצונו ית"ש להזיל ולהשפיע מלמעלה גם שלא על ידי מעשינו (הזכיר הרבה פעמים בסה"ק אא"ז ז"ע). ועיין עוד בדברי תורה (מהדורא ד אות ק) שמפרש בזה דברי רש"י עה"כ (תהלים כא, ג) תאות לבו נתת לו גו', זכה - אם יש לו "מזל טוב", תאות לבו נתת לו, שבעוד הוא מתאוה באה לו תאותו עד שלא ישאלנה, ע"כ. וזה סגולת החופה, שאז נתקיים תאות לבו נתת לו גו' בעוד הוא מתאוה עד שעוד לא שאלה כבר נותנים לו. [ויש לעורר כאן מה שכתב אא"ז אדמו"ר בעל מנחת אלעזר זי"ע בצוואתו הטהורה, וז"ל "כי הנה רבים פעלו (ורבים יפעלו) בעה"י ממני עצות או רפואות טובות בעה"י ומועילות שנתתי להם כו', והנני בעה"י בר מזל טבא בחסדו וברצונו ית"ש, גם אם איני צדיק כלל", עכדה"ק. ויקל קצת להבין דבה"ק על פי דבה"ק הנ"ל, והבן.]

ובמק"א ביארתי דברי הרמ"ע מפאנו ז"ל (הנ"ל) על פי מאמר התקוזה"ק (כה, ב) כתר הוא מזל דכולהו, ועילה איתמר בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזל. כי כתר גבוה מכל טעם המושכל, ועל כן כשרוצה הקב"ה להשפיע שלא על פי מעשינו, הוא נשפע בבחינת מזל, כי אין טעם ברצון.

ולנחת. אפשר שכפל ברכת "נחת" (עיין לעיל), פעם לנסיעה ופעם לחופה. ונראה לפרש ברכת נח"ת בקשר לחופה, כי נחת בגי' חתן, והנה יש תנ"ח (כמנין חת"ן) אלף רבבות מחנות ממונים על שמחת חת"ן, והוא בסוד נח"ת רוח. ונח"ת עולה בגימטריא שחקי"ם, שבו רחיים עומדות וטוחנות מן לצדיקים, שנאמר (תהלים עח) ויצו שחקי"ם ממעל ודלתי שמים פתח וימטר עליהם מן לאכל גו' (עיין חגיגה יב, ב), והוא סוד החכמה (עיין כל זה באותיות דר"ע. ועוד עיין בספר רגל ישרה לכ"ק אא"ז אדמו"ר בעל בני יששכר זי"ע (ערך שחקי"ם יב)). ויש להוסיף נח"ת (חת"ן) עולה בגימטריא ולתת "היום עליכם ברכה".

ולישועה. על פי המבואר בספר גבורת ד' להמהר"ל מפראג ז"ל (פס"ד) עה"כ (תהלים קיח, טו) קול רנה וישועה באהלי צדיקים. שכאשר "קול רנה באהלי צדיקים" אז הוא גם זמן "ישועה" בכל ענינים, כי כאשר הצדיקים מרגנים הם מוסיפים כח אף למעלה

על ציון תאיר, היכל הזכות, כמבואר, בהתחדשות מעשה

עד "כי ימין הוי"ה עושה חיל". ועל פי סוד נראה שענינו ע"פ המבואר בהרבה מקומות, ומובא גם בסידור האר"י ז"ל בענין מצות נישואין, וז"ל "כי חתן וכלה הוא דוגמא זו"נ, שהם ממש חתן וכלה שלמעלה כנודע, אם כן המשתדל להכניסם תחת החופה וליחדם יחד, הרי הוא מעורר יחוד שלם בכל קומה זו"נ, ואז נפתחים כל הצינורות, כמבואר בזהר, עיי"ש. ועל כן הוא זמן ישועה לכל. וכן מקובל בקהל חסידים שבזמן החופה הוא עת רצון לפעול ישועות הפרט והכלל.

ולעורר ולהדש האור על ציון תאיר. עיין בתיקוני זוה"ק (כו, א) ואינון תכשיטין דכלה תפלין דרישא עטרת זהב ברישא דכלה ותפלין דיד טבעת דדרועא הא כלה מתתקנא בתכשיטין דילה הדא הוא דכתיב שמע ישראל גו', והא אינון בחופה, צריכין עמא קדישא למיקם בעמידה קדמיהון עם חזן לברכא לון בשבע ברכאן ולקדשא החתן לכלה בקדמיתא בקדושין. ובבאר לחי ראי לאא"ז אדמו"ר בעל דרכי תשובה זי"ע, בד"ה ולקדשה החתן לכלה בקדמיתא בקדושין, מבאר "היינו סוד קדושת יוצר אור שהיא קודמת לקריאת שמע, והיא כדרך הנהוג בימים קדמונים שקדשו הכלה קודם החופה קדושת אירוסין, והוא ענין שאמרו שהיו מתקבצין מלאכי השרת כבמזמורי חתן וכלה. ובה יוארו דברי רבה"ק אא"ז מלאנצהוט זי"ע ומה שהזכיר ענין להאיר באור חדש על ציון תאיר בעת נסיעה על נישואין, והבן.

עיין בסדור האר"י ז"ל בכוונת ברכת יוצר המאורות, בתיבות "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית", שמבואר שעל ידי טפת חסד היורד מיסוד א"א מתחדשים זו"נ בכל יום תמיד, וזו"נ נקראים "מעשי בראשית". וראה דברי סידור האר"י ז"ל בברכת חתנים (וכבר הזכרתים לעיל) כי חתן וכלה הוא דוגמא זו"נ שהם ממש חתן וכלה שלמעלה כנודע.

היכל הזכות. מישך שייך לחידוש אור חדש על ציון, ושייך לענין היכל הזכות. שכן הוא בסדר תפלת שחרית, בברכת יוצר המאורות, בתיבות המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, שמתחיל היכל הזכות, וכידוע ליודעים.

והנה בהיכל הזכות ביה אתדנו כל דינין דעלמא, שבו הוא בית דין הגדול, וכל זכיון וכל חובין וכל עונשין וכל אגר טוב. ומשונה משאר ההיכלות שהם רחמים והיכל

הזכות הוא דין (וכמבואר בהיכלות בזה"ק פ' פקודי רנא, א). ומה שנקרא היכל הזכות, אע"פ שהוא היכל הדינים, משום שגם בדין פותחין בדין תחלה (כמבואר ברמ"ק), ועוד טעמים יש לזה. והנה אמרו חז"ל (ברכות יז, ב) שצדיקים נזונין בזרוע, שנאמר (ישעיהו מז) שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה, שכל העולם כולו נזונין בצדקה - והם נזונין בזרוע. והיינו צדיקים שבזכותם ובעבודתם פועלים שהקב"ה מאיר בכל יום תמיד מעשה בראשית, נשפע להם אף מעולם הזכות, כי בדין הוא שיטלו שכרם.

ועיין במאורה של תורה בסה"ק זרע קודש (לאא"ז מראפשיין ז"ע פ' אמור) וזלה"ק "וכן אמר משה בקר ויודע הוי"ה כו', הורה בזה שהכל בהשגחתו ית', כמו שכתוב המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, כמו שברא העולם בחסדו בכל עת, כמ"ש (תהלים קלו, ז) לעושה אורים גדולים כי לעולם חסדו, שבכל עת הוא חסדו הגדול לחדש מעשה בראשית. ובמה מחדש ית' עולמו, הוא על דרך שאמרו חז"ל (בראשית רבה פ"ח ז) שנמלך בנשמותיהם של צדיקים כו', היינו שלקח מהם כביכול תענוג לחדש עולמו כן בכל עת. וזה שאומר המדרש אח"כ שכל מה שמשגלים הצדיקים מצוות ומעשים טובים דיין שהקב"ה מחדש פניהם כגלגל חמה כו', כי על ידם נתחדש האור בכל יום תמיד כנ"ל, נמצא הם גורמים לאור ולכן מגיע להם בשכרם שיביהק פניהם כגלגל חמה. וגם הם גורמים אור הרוחני לנשמות ישראל, שמה שאיש מישראל עושה איזה מצוה בהתלהבות או תפלה או תורה כראוי, הכל על ידי הצדיקים שממשיכין קדושה לעולם, עכדה"ק [ובמק"א בארתי בזה מאמר חז"ל (ויק"ר פכ"ז ב) מי הקדימני ואשלם, "הקדימני" ר"ל לעורר מחדש מעשה בראשית, ואשלם מטעם שנתבאר, והבן].

ויתבאר עוד ע"פ דברי הזה"ק (שם רנג, א) שהקשה "ואי תימא בר נש בביה מרעיה אי אתדן לחיים יהבינן ליה" [והלא מי שחולה ונדון לחיים נותנין לו החיים כאן בהיכל הזכות, והרי אמרת לעיל שבני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא, שאין נותנין בהיכל הזכות כדי שיזכה בהם אף מי שאינו זוכה בדין]. ומתריץ, "אלא כד אתדן הכא לחיים כין נגדין חייין מלעילא ויהבי ליה כאן" (פ"י, כשנדונים לחיים בהיכל הזכות, באמת נמשכים החיים מעולם המזלא, אלא שכאן נותנים אותם), עכתדה"ק. ונראה לבאר, שזה גופא מה שחיי בני ומזוני לאו בזכותא תליא אלא במזלא, הוא משום שישראל זוכין להנהגה למעלה מן הדין, מצד הדין, שגם הנהגתה למעלה מן הדין. ולכן נתינה חיי בני ומזוני, אף שאינן נידונות בהיכל הזכות, מכל מקום לשם נמשכים, ומשמה נשפעים.

בראשית. והש"י יעזרנו.

בהתחדשות מעשה בראשית. איתא בסדור האר"י ז"ל (כוונת מצות פרו ורבו): וזו עבודת האדם, שצריך לעלות אותם ניצוצות ממקום מדבר למקום ישוב, שעל ידי זה הניצוצות דקדושה עולם, בסוד מ"נ לזו"נ, והם מחדשים אותם ונעשה מהם ציורים של קדושה למעלה. וזו היא סוד מצוות פרו ורבו, שמבואר בזהר שהוא להרבות הדמות וצלם אלקים, כי כל מי שמקדש עצמו קודם הזיווג ומכוון לעשות יחוד למעלה לזו"נ ע"י תפלתו שצריך להתפלל קודם הזיווג, וע"י כוונתו הוא מעלה אותם ניצוצות כו', ואז מתרבה הדמות והצלם אלקים בסוד "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". וזו כוונת המאציל תחילה כו', שלא ידח ממנו נדח, כי לא לתוהו בראה רק לשבת יצרה, שיחזרו כל הנשמות ממקום תוהו, למקום ישוב.

ובמאור תורה הקדושה, איתא בסה"ק נועם אלימלך (פ' כי תצא עה"כ כי תבנה בית חדש): מתחילה נבאר הפסוק (בראשית א, ד) וירא אלקים את האור כי טוב, הנה לכאורה המשמעות אשר נתהווה האור, ראה השי"ת את האור כי טוב, וחלילה לחשוב ולומר על הבורא ב"ה האחד הפשוט האמתי בלי שום השתנות, לומר שמתחילה לא ראה, ועכשיו ראה כי טוב. אמנם כי כן האמת, שהשגחתו וראייתו של הקב"ה להיות כל דבר בטוב וכל מקום שהוא משגיח הוא למען היות בדבר בטוב ובשלימות. וזהו "וירא אלוקים את האור", דהיינו שהשגיח עליו בעין השגחתו, כי טוב, למען היות טוב. וזה הוא שאנו אומרים בברכת קריאת שמע "ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית", רוצה לומר באותו טוב שהשגיח על האור, מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, דהיינו בכל יום מחדש עלינו ישראל רחמים וחסדים וכל טוב, כאמור לעושה אורים גדולים כי לעולם חסדו, דהיינו שעשה את האור למען יהיה לעולם חסדו, כי בכל יום מחדש עלינו חסדים, ונמצא ראייתו של השם יתברך בהאור היה כדי להשפיע כל טוב לישראל.

ועיין מש"כ בעטרת צבי (פרשת ויקרא א, ב) וז"ל: ויש בסידור הבריאה "מעשה בראשית" שהכל בכוונה מכוונת על פי התורה אשר בה נבראת העולם, להורות לנו דרך סלולה לעשות רצון בוראנו אלקי עולם ד'. ואשרי מי שמסתכל ומעיין בכל סדרי הבריאה כמו שאמר דוד (תהלים ת, ד) כי אראה שמך מעשי אצבעתיך ירח וכוכבים אשר כננתה.

והשי"ת יעזרנו. עיין בני יששכר (מאמרי חדש אלול מאמר א סימן טו"ב בהג"ה, ועיין שם אות

נכדי הבן יקיר המשכיל מ' צבי הירש לעב, זכור תזכור אשר אמרתי לך לכוון בשעת מצות קידושין בסוד עגולים

יח-יט, מאמרי חדשי כסלו טבת מאמר ב אות כט, ובעוד הרבה מקומות שם, ועיין אגרא דפרקא אות יח) חילוק שבין עזרה לישועה, והזכירו אא"ז אדמו"ר הדרכי תשובה זי"ע בהקדמה לשו"ת צבי תפארת (בתחילתו, ועיין תפארת בניס פרשת תרומה), ובעוד מקומות בספרי אבוח"ק זי"ע, ש"עזרה" היא בדבר שמתחיל בעצמו ואח"כ הקב"ה עוזרו, וכמו שהיה אצל אבוח"ק עליהם נאמר "עזרת אבותינו" אתה הוא מעולם. ו"ישועה" היא שאינו יכול לעשות בעצמו, רק הקב"ה מושיעו, וזה "מגן ומושיע כו' לבניהם אחריהם". ובה יתבאר מה שברכם תחלה בישועה, ושוב עוד הוסיף לברכה שיזכו לחדש האור חדש כו' בהתחדשות מעשה בראשית, ואז השי"ת "יעזרנו".

צבי הירש. נקרא שמו על שם הרה"ק שר בית הזהר בעל עטרת צבי מזידטשוב זי"ע. וראה בבית שלמה (מאמר צבי תפארת אות ז) שפעם אחת היה אא"ז אדמו"ר בעל דרכי תשובה זי"ע בצאנו אצל זקני הקדוש בעל דברי חיים זי"ע, ושאלו הדברי חיים מדוע נקרא "צבי הירש", ולא "צבי אלימלך" על שם זקינו אא"ז אדמו"ר בעל בני יששכר זי"ע. והשיב, כי נולד ביום י"א תמוז שהוא יומא דהילולא של הרה"ק בעל עטרת צבי מזידטשוב, ולכן נקרא על שמו. והיה ענין פלאי מה שבכל סעודה משלש סעודות שבת קודש חזר הדברי חיים שוב על השאלה, והשיב לו אותה תשובה.

לעב. כן היה רגול בפי אבוח"ק לקרוא ליו"ח כתוספת, מעין שם חיבה זה. ועיין תולדות רבינו (אות לט) שכן היה נהוג אצל אא"ז אדמו"ר בעל שם שלמה זי"ע לקרוא את נכדו כ"ק אא"ז אדמו"ר בעל מנחת אלעזר זי"ע - "אלעזר לעב" (ובנעורי שמעתי משפתי חסידים שיש בזה רמז להיות "לעב" בגי' "אמונה", והיה זה כדי להשריש בהם, אף בקריאת שמם, אמונה בבורא עולם).

בסוד עגולים דנפקין מגו רבוע. ראה דברי אא"ז אדמו"ר בעל בני יששכר זי"ע בספרו רגל ישרה (ערך ציון) שכתב "שיסוד דנוקבא נקרא נקודת ציון, והוא רק חדר הפנימי שביסוד, ששם שוכן יסוד דדוכרא, והוא סוד חות"ם הפנימי בסוד עגולא, אשר הוא בתוך החות"ם בחיצון, סוד רבוע. חדר החיצון הנקרא ירושלים, ועיין בזה"ק (ה, ב) בענין עיגולא ורבועא, ובהר הרקיע שם, עכדה"ק. ולפירושו זה

דנפקין מגו רבוע, יאב"א [יסוד אבא ברחם אמא]

הוא ענין עגולים דנפקין מגו רבוע במדת יסוד עצמו.

אך באמת יש עוד ענין עגולים דנפקין מגו רבוע, והוא נדרש בזה"ק (תרומה קכו, א) בתיבת אפרסמון (באותיות סמ"ך ומ"ם), עיי"ש. ולענ"ד נראה יותר שכוונת כ"ק אא"ז זי"ע מלאנצהוט זי"ע היתה לענין זיווג תפארת ומלכות, אשר מבואר בספר שערי גן עדן (אות ג דרך ב), עיי"ש. ותוכן דבריו (בקיצור) הוא, שיש ב' ענינים בזיווג תפארת ומלכות. הא' כשהם במקומם, שאז מקבלין המוחין מן ישראל סבא ותבונה, ואז החתן והכלה צריכים לחופה, לכיסוי מן ר"ע עי"ן, מספר ד' מאות איש של עשו, העולים במספר עי"ן ר"ע. והזיווג הב' הוא כשעולה התפארת למעלה ונכלל באבא, בסוד "ישראל עלו במחשבה", והיא נכללת בבינה. ושם לא צריך כיסוי, בסוד הכתוב (ישעיהו ל, ב) ולא יכנף עוד מוריך. ואז הוא בבחינת חתן היוצא מחופתו, שנתעלה למעלה מן חופה, ושם זוכה לחופת לויתן, מלשון (משלי א, ט) "כי לוית חן הם לראשך", והוא חופף עליהם ומסמא עיני החיצונים שלא יוכלו להזיקו ולהסתכל בעי"ן ר"ע, והוא בסוד הכתוב (תהלים יח, יב) "ישת חשך סתרו". ומה שכתב (שם קלט, יב) גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר כי כחשכה כאורה, הוא כי זה הוא חשך אשר הוא אור לצדיקים וחשך לרשעים (עיין פסחים ב, א). ועיי"ש עוד, במה שהאריך בדה"ק, וביאר איך נעשה לזיווג חותם בתוך חותם, שכשהוא למעלה אצל אמא הוא סוד מ' של אפרסמון, שהוא סוד הרבוע [במ"ם מרובעת], וחותם השני כשהיא במקומה למטה, הוא סוד סמ"ך של אפרסמון, שהוא סוד העגולא בתוך רבוע, עיי"ש. ועיין עוד בספר שערי גן עדן (ערך אות יוד פתח ה"א דרך א) במה שכתב לבאר איך נולד יוסף שהוא יסו"ד צדיק מרחל היא סוד מלכו"ת, והרי יסוד למעלה מן מלכו"ת, ואיך נולד העליון מהתחתון. אלא זה רומז שבשעה שרחל (מלכות) עולה למעלה ונכללת בשושנה עילאה (אמא), שאז היא ברזא דה"א, שהוא סוד עיגולא תוך רבוע, שאז היא בסוד נקודה פנימאה שעומדת על ד' רגלי כסא הכבוד, סוד שיר מרובע, שהם ד' רגלי הכסא, ושם הרי היא למעלה מיוס"ף. ושפיר יוצאים יוסף ובנימן מרחל, כי יוסף הוא יסוד דוכרא בסוד מייך דוכרין, ובנימן נוקבא סוד מייך נוקבין, וכמבואר בזה"ק, עכדה"ק.

ועוד נראה בזה, ואפשר שהוא העיקר. הנה יש שני ענינים בתקוזה"ק בענין טבעת הקידושין, והוא מה שבתקוזה"ק (תיקון ה יט, ב) מבואר שצורת הטבעת תהא מרובעת בצורת אותם [מ"ם סתומה], והמקדש שאומר "בטבעת זו" ר"ל בצורה זו, והוא בסוד

הכתוב (ישעיהו ט, ו) למרבה [לסרבה] המשרה ולשלום אין קץ על כסא דוד ועל ממלכתו להכין אתה ולסעדה במשפט ובצדקה מעתה ועד עולם גו', וכתוב לסרבה במ"ם סתומה באמצע התיבה, כי יש בזה סוד הגאולה שלימה, שנאמר בהמשך הכתוב "על כסא דוד ועל ממלכתו להכין אותה גו'". ואות ם היא בסוד בינה, אמא עילאה. ולפי זה משמע שהטבעת תהא מרובעת בצורת ם והיא בבינה. (סוד זה נתבאר בזה"ק בהרבה מקומות. ולרוב חשיבותו נזכר עשרות או מאות פעמים בכל כתבי האר"י ז"ל, ובמגלה עמוקות ובשל"ה הקדוש פעמים אין מספר. וכן באור תורת רבה"ק הבעש"ט זי"ע ותלמידיו הקדושים זי"ע. בסה"ק באור תורה להמגיד ממעזריטש זי"ע (אותיות יג קכה ובליקוטים) ובקדושת לוי (פ' וישלח) ובאוהב ישראל להרה"ק מאפטע זי"ע (פ' פנחס), ובבאר מים חיים (פ' נח), ובאגרא דכלה (פ' וישלח, וישב, ואתחנן ועוד) ובישמח משה (פ' לך) ובסה"ק ייטב פנים. ועוד מקומות רבים.)

אמנם במק"א בתקוזה"ק (תיקון י כו, א) משמע שהטבעת היא קדש שהיא חכמה, ולפיכך צריכה להיות עגולה. וכן מבואר מפורש בשל"ה הקדוש (שער אותיות עמק הברכה עא) שכתב בשם החייט ז"ל "האירוסין והקידושין ושבע ברכות שאנו עושין בזיווגינו הוא רמז לזה. כי מאחר שאמר הכתוב (דברים יד, א) בנים אתם לד' אלקיכם, ראוי שהפרי שלנו יהא בקדושת זיווג הדומה לזיווג שלמעלה, אשר מתחברים בו שלושה דברים, ייחוד ברכה קדושה, והסימן יב"ק. הקדושה מצד החכמה, שנאמר (ירמיה ב, ג) קודש ישראל לד' ראשית תבואתה. הברכה מצד הבינה, שנאמר (יחזקאל מד, ה) להניח ברכה אל תוך ביתך והיא נקראת בית. והייחוד מצד התפארת, שנאמר (שמואל ב ז, כג) ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, והוא ישראל. וכן ראוי שזיווגינו יהיה בקדושין ובשבע ברכות וביחוד, ואז שמו הקדוש שורה בזיווג הזה. וזה כי הטבעת שאנחנו מקדשים בה היא "עגולה" לתבנית ה"יוד" שבשם, כי היא מחשבה סתומית אשר בה קדושה, וגם נקרא רוח הקודש והיא החכמה כי היא נקראת קודש, כי לשון קודש הוא הפרשה, שנאמר, קדושים תהיו ופירושו תהיו פרושים, והחכמה היא הספירה הראשונה שנתפרשה מן העיסה, כי היא ראשית תבואתה, ולזה לשון קדושה מורה על דין. ומאחר שהיא תחילת הקדושה, ראוי לקדש בזיווג הזה עם דבר הדומה אליה והיא ה"יוד" שהטבעת בדמותה, מאחר שזיווג הזה הוא לתכלית התבואה והפרי הקדוש", עכדה"ק. ובאמת הם הם דברי התקוזה"ק ושם שרשם, אלא שהרחיב בהם הביאור.

ושמעתי מאיש נאמן מנכדי הרה"ק מהרי"א מזידטשוב זי"ע שזכר שזקנתו ז"ל היא לה שני טבעות קידושין האחת מרובעת ואחת עגולה. ומעולם לא שאל על זה ולא

ידע הטעם. ובלי ספק שהוא לצאת ספק בשתי הענינים בתקוזה"ק. אך זקיני הקדוש מהרי"א מקאמרנא זי"ע כתב בזוהר חי (ח"א דף א, א) "שצריך לתקן הטבעת קידושין שתהא עגולה מבפנים ומרובעת מבחוץ, כתקנת מורי ורבי רבינו צבי מזידטשוב זי"ע, והוא לסימן טוב ומזל טוב". הרי שקבלה בידו בשם העטרת צבי זי"ע לקדש בטבעת אחת. ולדרכו תתיישב היטב הסתירה, שבמקום א' מדבר בצורה החיצונית שצ"ל כאות 'ס', ומה שאיתא בשל"ה הק' בשם החייט אפשר לצאת במה שהטבעת עגולה מבפנים. ולזה סוד הטבעת בבחינת חכמה מבפנים (נקודה סתימאה דב' רבתי דבראשית), ומרובעת מבחוץ אות ה' עצמה (שמתחלה היתה כ'ס' סתומה כמו שביאר הרשב"י לאלהו הנביא בתקוזה"ק ריש תיקון ה"א). ועיין ביאור נפלא לזה בבאר לחי ראי שם.

ולזה יש לפרש בפשטות מה שאמר לכוון בעת הקידושין סוד עגולין בתוך רבוע. והבן. ודי בזה כי אי אפשר להאריך יותר עכשיו.

יאב"א [יסוד אבא ברחם אמא]. עיין בסידור האר"י ז"ל (בסוד הקידושין): כי יסוד אבא, כשהוא בסוד רחם אמא, הוא בסוד "משה", ואח"כ כשיוצא מיסוד אמא הוא בסוד "ישראל", ויסוד אבא נקרא "דת", סוד תורה, כמו דאת אימר "מימינו אש דת למו", ע"כ. לכן נראה שכוונה זו צריך לכוון "בשעת מצות קדושין", ר"ל כשאומר תיבות "כדת משה וישראל". וכמו שנוכר בלשון המכתב לכוון זאת בשעת מצוות קידושין.

ונראה שמה שצריך לכוון אשיל"ר, הוא כשאומר תיבת משה וישראל (וכנ"ל). כי הנה "א-ל שדי" הוא יסוד, והוא בגימטריא "משה" (וכנוכר הרבה פעמים בכתבי האר"י ז"ל), ו"ישראל" הוא מדת יעקב, רחמי"ם. והוא בסוד "א-ל שד-י" גימטריא משה "יתן לכם רחמי"ם" וישראל. ועיין בלשון המגיד הקדוש מקזניץ זי"ע (עבודת ישראל פ' מקץ) "וא-ל שד-י יתן לכם רחמים, כי השם הזה מורה על היחוד, ויתעוררו רחמים בעולם".

ונראה שכוונה זו היא גם סגולה שיזכו לקיום מצוות פרו ורבו. והוא על פי המבואר בלשון התוס' (יבמות סה, ב) דאין למהר לגרש לזוג שאין להם בנים כי רחמי" שד"י מרובים, עכ"ל. ועיין מש"כ כ"ק אא"ז זי"ע (דברי תורה מהדורא ב אות סח) ששמע מגדול אחד שכתב קמיע לחשוכי בנים ר"ל, ובקמיע רשם דברי ולשון התוספות. ועיין בביאור אא"ז זי"ע שם, ובמה שכתב עוד כע"ז בהקדמה לספר אות שלום על

אשיל"ר [אל שדי יתן לכם רחמים, ואותיות ישראל], ותבין.

דברי אביך, כותב וחותם היום ב' דר"ח אדר, בסוד אד"ם שלם, אד"ר מז"ל דגי"ם, כנ"ל כעת. וזה פרפרת נאה, בסוד

הלכות מילה. ואולי יש לומר עוד גם שמקורו בלשון התוה"ק בכתוב (בראשית לה, יא) ויאמר לו הוי"ה אני א"ל שד"י פרה ורבה גוי, והבן.

אד"ם ר"ת מז"ל אדר ד'גים. חלק זה של המכתב זכה לביאורו של כ"ק אא"ז אדמו"ר בעל מנחת אלעזר זי"ע, בספה"ק שער יששכר (מאמר חודש אדר אות י), וכתב שם "עיין במאמר זכרון צדיקים שנדפס שם בסופו מכתב זקני הקדוש מלאנצהוט זי"ע, בעת חתונת אדמו"ר הקדוש זי"ע, מ"ש בסוד ר"ת אלו ושילמוד המכתב שיעור עיון – (ומבאר) כי פורים ופסח כחד חשיבי, ושלישים יום קודם לפסח הוא פורים, וכמש"כ רש"י (תענית כט, א) משנכנס אדר מרבין בשמחה, כי פורים ופסח ימי ניסים הם לישראל, היינו להמשיך מפורים ולהכין על פסח (וכמש"כ בספר דברי אמת לרבינו הקדוש מלובלין זי"ע ריש פ' תרומה), ומזמן פסח עד שבועות ימי הספירה בתיקון אדם, כנודע בהאר"י ז"ל באורך, עד הגיענו ימי חג השבועות בבחינת בא אד"ם לשבת על כסא (ד' הטוב יכפר בעדי), ועל כן פורים הכנה לשבועות"ת, כמאמרם ז"ל בשבת (פח, א), הדר קבלוהו בימי אחשורוש, שהיה בו נתינת התורה כמו בשבועות. וזהו אדר החודש שנהפ"ך לששון בנס דפורים, על כן מז"ל אדר ד'גים, הכנה לשבועות, תכלית השלימות לתיקון אד"ם, עכדה"ק. ודבריו הק' מבהירים את שייכות ענין אד"ם לחודש אדר (זמן שבו היתה החתונה ונכתב המכתב בראש חודש אדר).

אך זה רק בענין השייכות של אד"ם לר"ח אדר. ברם ענין אדם הנזכר במכתב, והוא הנוגע ומה שקורא פרפרת נאה "בסוד הזיווג", עוד נשאר לבאר. ובפשטות הכוונה, כי עד הנשואין לא חשוב אד"ם השל"ם כי אינו רק פלג גופא. וע"ד הרמז, עיין רגל ישרה (ערך שחקי"ם) שכתב "ולדעתי ידוע, דבכל מקום מילוי אותיות רומז למלכות נוקבא, ועיקר האותיות הם דוכרא, והנה אד"ם הוא הדוכרא, וכן אמרו חז"ל כל זמן שלא נשא אשה אינו נקרא אד"ם. והנה מילוי אד"ם הרומז לנוקבא כזה ל'ף ל'ת ס' הוא בגי' תק"פ, והוא בגימטריא יבוא"ו תנ"ח מחנ"ה (והנה אד"ם בליעל שעי"ר הוא

הזיווג. ואתה בני, קח האיגרת ותלמוד שיעור עיון. וגם אני אתבונן אי"ה, ועוד אשנה פרק זה ברצות י"י לטובה לחיים ולשלום.

אלעזר שפירא מלאנצהוט

בג"י תק"פ. מנין הבהמות ששלח יעקב מנחה לעשו (עיי' בני יששכר מאמרי השבתות מאמר ב אות א). והוא סוד השעי"ר (גי' תק"פ) לעזאזל ביוהכ"פ. וכאשר אדם נושא אשה, אז הוא נקרא אד"ם דקדושה, עכדה"ק. ובהם יתבאר מש"כ שסוד אד"ם השלם הוא סוד הזיווג.

ולענ"ד יתבאר עוד בעה"ת ע"ד הסוד. והוא, על פי מה שאיתא בסידור האר"י ז"ל שחופה רמז באותיות פח – וה. ו"ה הוא סוד זו"נ, וז"א הוא שם מ"ה, גימטריא אד"ם. והאלף שבתוך המילוי וא"ו של מ"ה, הוא רוח החיוני שבתוך דם הנפש, ובלא האלף נשאר ד"ם. והנוקבא היא סוד אהי"ה בתראה (כמבואר בזהר), ואהי"ה ברבוע עולה ד"ם. ונמצא שבשם ו"ה, שהוא זו"נ, יש ב' פעמים ד"ם, בגימטריא פ"ח, הרי אותיות פ"ח. הרי אותיות פ"ח. כי על ידי החופה מאיר בהם אות א', ומתחבר עם דם ונעשה אד"ם. ובה אתי שפיר שאדם השלם בסוד הזיווג, והבן.

